پیام آشنا تجربه‌ای مشترک از هم‌نشینی دو فرهنگ در عرصه نمایش را روایت می کند

«مده‌آ»؛ پیوند دو فرهنگ در آمفی‌تئاتر باستانی

نیر احمدی ــ در آمفی‌تئاتر تاریخی پرینه در ازمیر، گروهی از هنرمندان تئاتر ایران و دانشجویان و هنرمندان دانشگاه بیلکنت آنکارا نمایش «مده‌آ» نوشته سنکا را روی صحنه بردند، اجرایی که حاصل هفت جلسه تمرین نُه‌ساعته، سفری زمینی ۴۸ساعته و باور به این ایده بود که بدن می‌تواند فارغ از زبان، پلی میان دو فرهنگ باشد. این اجرا در هفته سوم نمایش‌های کلاسیک یونان و در فاصله ۷ تا ۹ نوامبر ۲۰۲۶ به صحنه رفت و ترکیبی از تئاتر فیزیکال و موزیکال، بخش‌هایی از گفتارهای رفتاری و کرداری، و همکاری بازیگران ایرانی و ترکیه‌ای را پیش روی مخاطبان قرار داد. حامد نصرآبادیان، طراح حرکت و کارگردان حرکات کر این نمایش، در گفت‌وگویی اختصاصی از شکل‌گیری این همکاری، چالش‌های سفر، کارگاه بدن و پانتومیم و تجربه اجرا در ازمیر می‌گوید.

شکل‌گیری همکاری ایران و ترکیه

نصرآبادیان درباره شکل‌گیری این همکاری گفت: در هفته سوم نمایش‌های کلاسیک یونان، دپارتمان تئاتر دانشگاه بیلکنت آنکارا نمایش «مده‌آ» نوشته سنکا را با کارگردانی زینپ اکین اونر و دستیاری فیصل کان داکنی، در آمفی‌تئاتر تاریخی پرینه در ازمیر و در تاریخ ۷ تا ۹ نوامبر ۲۰۲۶ اجرا کرد. این همکاری از مسیر آشنایی دپارتمان تئاتر بیلکنت با علی فتوحی، از هنرمندان و مدرسان تئاتر و مسئول هنرستان و آکادمی در تبریز، شکل گرفت. آن‌ها از گروه تئاتر فیزیکال ایران دعوت کردند تا در بخشی از این نمایش، در کنار دانشجویان و هنرمندان تئاتر بیلکنت حضور داشته باشد. من نیز به‌عنوان طراح حرکت و مدرس کارگاه بدن در این پروژه حضور داشتم و فتوحی مدیر تولید و مدیر بخش ایران بودند. از همان آغاز، قرار بر این بود که این همکاری صرفاً یک اجرای دانشگاهی نباشد، بلکه فرصتی برای تبادل تجربه میان دو فرهنگ و دو شیوه از کار تئاتری باشد.

بدن به‌عنوان زبان مشترک

طراح حرکت و کارگردان حرکات کر این نمایش اظهار کرد: «مده‌آ» در قالب تئاتر فیزیکال و موزیکال، با بخش‌هایی از گفتارهای رفتاری و کرداری، به زبان‌های ترکی استانبولی و فارسی روی صحنه رفت. کارگردانی نمایش بر عهده زینپ اکین اونر بود و فیصل کان داکنی دستیار کارگردان بودند. من طراحی حرکت و کارگردانی حرکات کر را بر عهده داشتم و در کنار آن، کارگاه بدن نیز برای بازیگران برگزار کردم. تلاش ما این بود که بدن، به‌عنوان یک زبان مشترک، در کنار گفتار قرار بگیرد و اجرا را به تجربه‌ای از پیوند دو فرهنگ تبدیل کند. در این مسیر، حرکت نه صرفاً تزئین صحنه، بلکه بخشی از ساختار روایت و انتقال معنا بود.

ترکیب گروه ایرانی و ترکیه‌ای

نصرآبادیان درباره ترکیب گروه گفت: از ایران، مرتضی گلی، سحر وارسته، شیرین افخمی و ویدا وکیل‌نوین به‌عنوان اجراگر حضور داشتند. من نیز به‌عنوان طراح حرکت و مدرس کارگاه و آقای علی فتوحی به‌عنوان مدیر تولید و مدیر بخش ایران همراه گروه بودیم. از ترکیه نیز خانم‌ها کایرا توپال، ایلول گوک دمیر، آسیا آکی پیک و جیرن اکی نیک روی صحنه رفتند. موسیقی اثر را امین سردار و ترجمه را شاهین توانا بر عهده داشتند. ریاست دپارتمان تئاتر دانشگاه بیلکنت آنکارا نیز بر عهده جیسون هیل بود. ترکیب این گروه، خودش یکی از جذابیت‌های اصلی کار بود، چون بازیگران با زبان و پیشینه‌های متفاوت، در نهایت باید به یک زبان مشترک اجرایی می‌رسیدند.

تمرین‌های فشرده و پربار

طراح حرکات و کارگردان کر این نمایش بیان کرد: ما نزدیک به هفت جلسه نُه‌ساعته با گروه تمرین کردیم و در خلال تمرین‌ها، کارگاه بدن نیز برگزار شد. همکاری با گروهی حرفه‌ای از دانشجویان و هنرمندان دانشگاه بیلکنت، تجربه‌ای فشرده و پربار بود. با وجود فشردگی زمان، همه اعضای گروه از هیچ تلاشی مضایقه نکردند و با تمام انرژی همراهی کردند تا به خروجی مورد نظر برسیم. بخشی از کار، به هماهنگ‌کردن ریتم‌ها، بدن‌ها و میزانسن‌ها گذشت و بخشی دیگر، به ایجاد اعتماد متقابل میان اعضای گروه. همان چیزی که در تئاتر فیزیکال بیش از هر چیز اهمیت دارد.

چالش سفر و خستگی

نصرآبادیان با اشاره به اینکه یکی از بخش‌های سخت کار، چالش سفر بود، عنوان کرد: ما با سفر زمینی نزدیک به ۴۸ساعته به ترکیه رفتیم و به‌محض رسیدن، کمتر از شش تا هفت ساعت استراحت کردیم و صبح فردای آن روز تمرین‌ها را آغاز کردیم. این مسافت برای بچه‌ها کمی سخت بود، اما واقعاً سنگ تمام گذاشتند. در کنار گروه، یکی از منتقدان و مدرسان دانشگاه تگزاس نیز حضور داشت که به غنای این تجربه افزود. با این حال، همین فشردگی و خستگی، به‌نوعی انرژی گروه را هم بیشتر کرد، چون همه می‌دانستند زمان کم است و باید سریع‌تر به یک انسجام اجرایی برسند.

اجرا در آمفی‌تئاتر تاریخی پرینه

طراح حرکات و کارگردان حرکات کر این نمایش بیان کرد: اجرا در آمفی‌تئاتر پرینه، فضایی تاریخی و خاص را برای گروه فراهم کرد. ترکیب تئاتر فیزیکال و موزیکال، گفتارهای رفتاری و کرداری و حضور بازیگران ایرانی و ترکیه‌ای، «مده‌آ» را به تجربه‌ای جذاب تبدیل کرد. برای من و همه اعضای گروه، این اجرا بیش از یک نمایش، یک گفت‌وگوی هنری میان دو فرهنگ بود. اجرا در چنین فضایی، حس ارتباط با سنت نمایشی کهن را هم زنده می‌کرد و به‌نوعی ادامه‌دهنده مسیر تاریخی تئاتر در جغرافیایی بود که خودش خاستگاه نمایش‌های کلاسیک است.

بازدید از افسوس و سفر به آنکارا

نصرآبادیان گفت: پس از اجرا در پرینه، راهی آنکارا شدیم و در مسیر از مجموعه تاریخی افسوس و آمفی‌تئاتر نزدیک به ۲۴ هزار نفری آن بازدید کردیم، جایی با پیشینه‌ای نزدیک به دو هزار و سیصد سال که نمایش‌های کهن و گلادیاتوری در آن اجرا می‌شده است. سپس به آنکارا بازگشتیم. مسیر ازمیر تا آنکارا نزدیک به هشت ساعت بود و دوباره سفرهای طولانی زمینی را به همراه داشت. این بازدیدها برای گروه، به‌نوعی کلاس درس میدانی هم بود؛ دیدن فضاهایی که تئاتر در آن‌ها متولد شده و نفس کشیده‌است.

کارگاه پانتومیم در آنکارا

طراح حرکات و کارگردان کر «مده‌آ» بیان کرد: روز دوشنبه، دو هفته پیش وارد آنکارا شدیم و من کارگاه پانتومیم با گرایش میمو موزیکال و میمو سیرکوس را برای هنرمندان و دانشجویان دانشگاه بیلکنت برگزار کردم، خوشبختانه این کارگاه با استقبال آن‌ها روبه‌رو شد. برای من مهم بود که دانشجویان ترکیه‌ای هم تجربه‌ای عملی از بدن، ریتم و بیان فیزیکی به دست بیاورند، همان تجربه‌ای که در تمرین‌های «مده‌آ» هم به کارمان آمد.

دستاورد اصلی این تولید مشترک

نصرآبادیان تصریح کرد: فکر می‌کنم این تجربه برای همه ما، به‌ویژه دانشجویان و هنرمندان تئاتر بیلکنت، جذاب و خاص بود. تولید مشترک تئاتر ایران و ترکیه نشان داد که بدن و اجرا می‌توانند فارغ از زبان، پلی میان فرهنگ‌ها بسازند. از میزبانی دپارتمان تئاتر دانشگاه بیلکنت، آقای جیسون هیل، خانم زینپ اکین اونر، آقای فیصل کان داکنی، آقای علی فتوحی و همه دوستانی که در این مسیر همراه بودند سپاسگزارم. همچنین از اصحاب رسانه که با مهر و محبت این تجربه را پیگیری کردند، قدردانی می‌کنم. این تجربه، هم برای گروه ایران و هم برای میزبانان ترکیه‌ای، یک سرمایه فرهنگی و حرفه‌ای به‌جا گذاشت.

فهرست کامل گروه

طراح حرکات و کارگردان کر این نمایش، اسامی گروه را چنین اعلام کرد:
رئیس دپارتمان تئاتر دانشگاه بیلکنت آنکارا: جیسون هیل
کارگردان: زینپ اکین اونر
دستیار کارگردان: فیصل کان داکنی
مدیر تولید و مدیر بخش ایران: علی فتوحی
طراح حرکت و کارگردان حرکات کر: حامد نصرآبادیان
بازیگران ایرانی: مرتضی گلی، شیرین افخمی، سحر وارسته، ویدا وکیل نوین
مترجم: شاهین توانا
بازیگران ترکیه: کایرا توپال، ایلول گوک دمیر، آسیا آکی پیک، جیرن اکی نیک
موسیقی: امین سردار

معرفی کتاب

بهتره با یکی حرف بزنی

نویسنده: لوری گاتلیب
مترجم: مریم ترابی‌نیا
نشر خوب

پیام آشنا: کتاب بهتره با یکی حرف بزنی اثر برتر لوری گاتلیب، از پرفروش‌ترین کتاب‌های نیویورک تایمز، روایتی خواندنی از رابطهٔ میان بیمار و درمانگر ارائه می‌دهد و با داستان‌های مراجعین حقیقی، حقیقت زیبای انسان بودن را آشکار می‌نماید.

دربارهٔ کتاب بهتره با یکی حرف بزنی

لوری گوتلیب (Lori Gottlieb)، روان‌درمانگر خبره‌ای است که در لس آنجلس به بیماران خود کمک می‌کند تا با مشکلاتشان کنار بیایند، اما روزی بحران به سراغ او می‌آید و اتفاقی باعث می‌شود تا دنیایی که برای خود ساخته بود ویران شود. او برای بهبودی وضعیت روحی و رفع مشکلاتش نزد روانپزشکی به نام وندل برانسون می‌رود؛ روانشناسی عجیب و دمدمی مزاج.

بخشی از کتاب بهتره با یکی حرف بزنی (Maybe you should talk to someone)، به ارتباط میان لوری و وندل می‌پردازد و بخش دیگر در رابطه با بیماران مختلفی است که نزد لوری برای درمان می‌آیند. البته لازم به یادآوری است که نویسنده برای استفاده از پرونده‌های بیماران از آن‌ها اجازه گرفته است.

لوری در این کتاب، مشهور و پرفروش خود، لحن و ادبیاتی طنزگونه دارد و با صداقتی که در روایت داستان‌های خود به خرج می‌دهد، به سادگی شما را مجذوب مطالب خود می‌کند. ساختار این اثر به نحوی است که شما در هر فصل با بیماران مختلف و داستان خواندنی هر کدام‌شان آشنا می‌شوید؛ پیرمردی که قصد خودکشی دارد، جوانی که نمی‌تواند ارتباط با افراد تادرست را کنار بگذارد، تهیه‌کنندهٔ مغرور هالیوودی و...

اقتخارات کتاب بهتره با یکی حرف بزنی

- بهترین کتاب غیرداستانی مجله ایرا در سال ۲۰۱۹
- کتاب هفته مجله People
- یکی از ۱۰ کتاب برتر آمازون در سال ۲۰۱۹
- کتاب برگزیده مجله تایم برای فهرست کتاب‌هایی که باید بخوانید
- کتاب برگزیده سال از سوی Chicago Tribune

نکوداشت‌های کتاب بهتره با یکی حرف بزنی

- کتاب بهتره با یکی حرف بزنی پستی بلندی های زندگی را با طاقت و شوخ طبعی می کاود. (BookBub.com)
- لوری گاتلیب نویسنده ی پرفروش و روان درمانگر، در مشکلاتش تعمق می کند و درمی یابد چقدر مشکلاتش شبیه مشکلات بیمارانش هستند. (Bustle)
- تگاهی جذاب و خنده‌دار پشت صحنه‌ای به اینکه چه اتفاقی می‌افتد وقتی افراد ـحتی خود مشاوران ـ با کمک یک درمانگر به گشایش خود می‌پردازند. (Shondaland)
- به تدرت کتابی آن گونه مرا به چالش کشیده که خود را در پرتو توری تازه ببینم و در عین حال آن‌قدر بامزه باشد که با صدای بلند بخندتدم و کاملا جذبم کند. (کیت کوریک)

کتاب بهتره با یکی حرف بزنی به چه کسانی پیشنهاد می‌شود؟

این کتاب یک گزارش بامزه و دوست داشتنی در ستایش انسان بودن است و لوری در این اثر برای شما از عشق، زندگی، مرگ، شکست، پیروزی و... می گوید. با این اوصاف مطالعه‌ی کتاب بهتره با یکی حرف بزنی به تمامی انسان‌ها با هر سلیقه‌ای توصیه می‌شود. شک نکنید که نویسنده این کتاب درس‌ها و تکات مهمی را در اختیارتان قرار می‌دهد و هیچ‌گاه آن‌ها را از یاد نخواهید برد.

در بخش از کتاب می‌خوانیم

سال آخر فوق‌لیسانس باید یک دورهٔ کارآموزی بالینی را می گذراندم که این دورهٔ کارآموزی یک دورهٔ سه‌هزار ساعته و مثل نسخهٔ کوچک دورهٔ دستیاری بود که بعدها برای دریافت مجوز کار باید آن را می گذراندیم. من تا آن موقع واحدهای درسی لازم را گذرانده بودم، در کلاس‌های شبیه‌سازی شرکت کرده بودم و ساعت‌های بی‌شماری جلسه‌های مشاوره‌ای را که مشاوران سرشناس انجام داده بودند تماشا کرده بودم. هم‌چنین جلسات مشاورهٔ اساتید متبحر خودمان را هم به صورت زنده از پشت آینهٔ یک‌طرفه تماشا کرده بودم.

حالا وقت آن بود تا با بیماران خودم در یک اتاق بنشینم. من هم مثل اکثر کارآموزان این رشته، این کار را در درمانگاهی محلی و تحت نظارت انجام می دادم، همان‌طور که کارآموزان رشتهٔ پزشکی هم دورهٔ کارآموزی را در بیمارستان‌های آموزشی می گذرانند.

اولین روز، بعد از معارفه، سرپرستم یک دسته پرونده به من داد و توضیح داد که پروندهٔ بالایی اولین بیمار من است. پرونده فقط حاوی اطلاعات اولیه مثل نام، تاریخ تولد، آدرس و شماره تلفن بود و اولین بیمار من که اسمش میثم است و سی سال سن دارد و شمارهٔ تلفنش را برای مواقع ضروری داده، تا یک ساعت دیگر می‌رسد.